

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Reverendi Patris Vincentii Carafæ, Septimi Societatis Jesu Generalis

Bartoli, Daniello

Leodii, 1655

Cap. III. Vincentii consilium ingrediendæ Societatis, & ingressus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42928

simus fuit; quippe quem hic tertio quot hebdomadis adiret, & post colloquium de rebus divinis, simul cum illo acriter ac diu se verberaret: Ita non natura solum, sed gratia etiam pares cum paribus congregat, & insuper præludia magnorum operum spectanda præbet, ut ex illis horum perfectionem, quam per se non satis nosse licet, æstimemus.

C A P U T III.

*Vincentii consilium ingrediendæ
Societatis, & ingressus.*

TANTÆ virtutis fama brevi totam Eccle-
Carafæam gentem Vincentii admira-
tionem & faustis auguriis implevit. atque
ut studiis affectibusque consilia congrue
re solent, plerique consanguineorum su-
premis Ecclesiæ dignitatibus, eam voto
ac spe destinabant. Verùm alia erant
æternæ sapientiæ decreta; tam vili ac lu-
teo ædificio tam nobile fundamentum
non jacentis. Cæterùm cum in obsequiis
divinis, salutisque negotiis totum esse
viderent sui, volentem Ecclesiastica veste
indue-

induerunt. Sed & Vincentio aliud ac parentibus propositum eo facto erat. Siquidem illi vestem prensationi sacrorum honorum, Carafæ familiæ quasi domesticorum, aptaverant: at Vincentius sancto ac negotioso otio destinabat; quippe ejus respectu à multis officiis ac salutationibus nobilium ritu frequentandis eximendus. Nec enim sublimem erectumque ejus animum tam humilis cogitatio subiit umquam; ut hoc habitu viam sibi ad honores Ecclesiasticos sterneret. Honor illi onus, aurum & purpura ambitionis ac servitutis humanæ indigna pretia semper visa sunt; virtutem autem gloriæ, pedissequæ suæ, & velut umbræ, ancillari, numquam pati potuit. Quin etiam jam tum quasi per rimas radios divinæ lucis religiosam vitam commonstrantis excipiebat, quæ lux per horariam Hieronymi Plati de bono status religiosi quot diebus lectionem, meditationi non absimilem, sensim se omnino explicavit. Nempe aperuit religioso instituto inesse quidpiam humano majus, propterea quod humana omnia despiciat, uni ut adhaereat omnium Conditori. Et fraudare quidem

Reli-
giosæ
vitæ in-
eundæ

causæ,

quidem se sensuum oblectamentis; at frui longè liquidiore divinioreque animi voluptate: destitui opibus; at gratiæ thesauros accumulare: Abdicare libertatem; at divinæ voluntatis impulsibus agi: Denique jam beatum hominem reddere auctore Bernardo: ut in ambiguo sit, Angelusne terrestris, an homo cælestis appellandus sit. Quibus argumentis insinuante se Deo animum planè permisit. propositum.

Atque ut bonum naturâ solitudinem fugit, gaudetque pluribus esse commune, ipse alios in suæ felicitatis partem vocavit. Itaque factus ex discipulo magister, Fratri ad illâ invitatione. Scipionem Carafam fratrem suum natu minorem, quem divinorum docilem imprimis sciebat, primum aggreditur: quæque animo altè imbibit cælestis disciplinæ placita, summatim quidem, at efficaciter illi proponit: atque ut plenius hauriat, ad librum ipsum Plati remittit. Audivit avidè Scipio, avidius legit. deque certiore facilioreque salutis via seriò cogitavit, quam denique felicibus auspiciis ingressus, ducem hodieque sequitur Divum Benedictum, tam remotus à sæculi strepitu, quàm qui maximè. Tanti est vel

bono magistro bonum discipulum, vel bono discipulo bonum magistrum obtigisse. Neque hîc constitit Vincentii ardor. Ducis Andriæ fratris sui natu majoris famulum (cui Ludovici nomen) juvenem qui Deo serviret dignum, alia omnia cogitantem, velut invasit, restitantemque rationibus æternis vicit: qui & deinde divinis obsequiis in ordine Capucinorum se mancipavit.

De familia religiosa deliberat

Cæterum cum jam Vincentio de Religiosa familia ineunda deliberatum esset, etsi in bonis initiis dimidium operæ constare feratur; tamen non vulgariter anxium habuit unius inter tot electio. Id quidem ratum, eas missas facere quæ primævo fundatorum spiritu destitutæ erant; sive quòd ille, velut cuique corpori sua anima, sic religioni divinitus inditus sit ad motum quasi naturalem, facilemque perfectioni assequendæ; sive quòd eo deficiente totum religionis corpus labascet, ideoque nequeant singula membra diu stare: verum cum inter instituta primi spiritûs retinentia, alia mitius vitæ genus sectentur, alia severius, aliaque saluti alumnorum unice studeant, alia

alia simul alienæ; hæc præsertim contentio illius animum agitabat. Nam ad vitæ severitatem egestatemque amplectendam, quadam ingenii sponte, & usu ipso ferebatur. accedebat frequens cum RR. PP. Capucinis congressus, virtutisque illorum experimentum: non modica illecebra ad vitæ consortium. Aliò tamen distrahebat studium salutis alienæ, atque adeo Christi exemplum, cujus perfecta imitatione perfectionem virtutis contineri non ignorabat. Quare cum Societas JESU hoc in genere florere visa illi esset, identidem à Capucinis ad eam animum traducebat. In eo mentis quasi diffidio, causæ decisionem experientiæ committere placuit. Itaque quam potuit maximè, ad normam severitatemque vitæ Capucinorum aliquamdiu suam exegit. Sed & ipso experimenti initio & progressu, corpus nescio quo gelu rigere, mens hebetari quasi lapidesceret, ac divinis de more commentandis tarditatem in dies majorem persentiscere. Quamobrem desistere coactus utcumque intellexit parum Deo probari ut ejusmodi vitæ genus capefferet. Neque tamen id
temporis

temporis Societatis cupido tangebatur animum; quin & ejus fastidium & quidam horror ingruere coeptus est: & eorum, quæ antehac in ea probaverat, despiciatus. Atque hinc animi lamentabiles angustia; donec arcana mentis omnia parenti pandit, quam noverat non minus divinorum scientem, quàm salutis liberorum cupidam esse. Hæc verò auditis omnibus, atque perpensis, Vincentium hortatur, in proposito prehensandæ religionis sibi constet, singulatimque ad Societatem Jesu animum appellat; simulque voto se obstringat peregrinandi in D. Virginis Andrientis. Futurum enim, ut ejus ope ac luce divina tandem ex angustis ac tenebris istis emergat. Vaticinio fidem astruxit mirus eventus. Vix enim ædiculam ingresso precantique oborta divina lux discussâ nocte animum planè composuit, proque tædio & horrore, insolitum Societatis amorem desideriumque brevi potiundæ indidit. Tantillum distant cum fiducia orare Deiparam & exorare; tantillum quoque orari ab ipsa filium, & hunc ei parere.

Explorata porrò Numinis voluntate,
non

Societatem
Jesu
eligit.

non cessavit Vincentius, dum suam Societatis JESU ineundæ ejusdem Patribus patefecit. Quam illi, difficilè dictu est, quanto cum gaudio exceperint; satis gnari non tam hominem, quàm mente ac moribus Angelum cupere sibi aggregari. Inter hos R. P. Carolus Sangrius (qui deinde Societatis Assistens Italiæ, ac post Vicarius Generalis extitit) providens tampiam illustrissimi juvenis voluntatem ingentibus machinis oppugnatum iri: Lupios ad quemdam è nostris Sacerdotem scripsit, ut & sanctum Vincentii propositum precibus P. Bernardini Realini, viri è Societate JESU spectatissimæ sanctitatis, vehementer commendaret, & ex eo exhortatorias ad Vincentium litteras exprimeret. Non defuit ille quidem officio: at principiò præcisè tenuit, quod rogabatur, Realinus. Enimverò satiùs fore ut, si profusa juventæ inconstantia à suscepto religiosæ vitæ genere posthac descisseret, culpam in se unum conferret; non in alium, qui currentem licèt, & sanctè laudabilitèrque impulerit. Inertibus enim ac levibus animis nullum opportunius defectionis velum, quàm nancisci ansam

P. Realino cōmendatur, qui constantiā sanctitatis acque illius vaticinatur.

causan-

causandi, rectè ac prudenter religionem deserere, quæ alterius potius inductione, quàm sponte inita sit. Idque perperam excusasse nescio quem ex eadem gente Carafæa, alterius itidem prece, à se animatum ad Numinis instinctum fortiter sequendum. Hæc in præsentia Realinus prudenter sanè, si quæ humanitùs eveniunt pensentur. Sed Deus, cui totum hoc negotium cordi, Vincentii patrocini-um sibi propriè sumpserat. Quare vix horâ elapsâ, Realinus ad eum, qui repul- sam hæcenus tulerat, hilaris cum exhortatoriis revertit. Se enim ab illius congressu Deum super isto negotio consuluisse, & vocem intimam exaudisse præcipientis, ut Vincentium in ea mente confirmaret: non dubius ipsius ad mortem usque in Societate perseverantiæ, excellentisque olim sanctimonix; aliæque ad juvenem spectantia, ipsique interiora, quæ divinitùs acceperat, eidem Patri aperuit.

Oppu-
gnatur
à fratre
Duce

Realini precibus atque exhortatione velut armatum, Deus nec levi nec uni certamini committit. Imprimis fratris sui Ducis Andriæ, non amore minus quam

quàm sanguine conjuncti, precibus oppugnatus fuit. Quo teli genere uti nullum est lenius, ita nec fortius adversus ingenuos; si quidem ab eis tractetur, quos & ames & vereare. Animum illi suum subobscurè indicaverat Vincentius, dum forte unà cum ipso solennes Virginis laudes (officium vocant) recitaret. Cùm enim ad illa Cantici Zachariæ ventum esset: *Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati, serviamus illi; fratris manum amicè presserat: nec plura, seu voce seu gestu. Neque solerti principi opus fuerat interprete, prementis mentem id temporis ac loci ut satis cognitam haberet; sed inducere animum nunquam potuit, ut super ea disertè interrogaret; ne audiret quod nollet. Non multo post tempore Vincentio visum est rem totam planè illi significare: quo nuntio tam graviter affectus fuit, ut protinus linquente animo humi conciderit, jacueritque velut exanimis. Demum resumptis utcumque viribus Vincentium oculis blandè mærentibus intuens: *Siccine ô frater, inquit, amantiſſimum fratrem deseris?* Tum illi ab ea mente revocando, per
mutuum*

mutuum amorem, per studium honoris Caracæ domus, per sacra omnia preces cumulat: additque argumenta quæ tali re ac tempore eloquens affectus suggerit. Sed incassum omnia, nisi fortè ut ansam det sui vincendi. Etenim Vincentius, quid fratri, quid familiæ, quid sibi, quid Deo deberet apprimè callens, adeoque salutis suæ divinæque voluntati cetera posthabens, non modò precibus Ducis ac fratris emollitus aut rationibus fractus non est, ut victo propior, quàm victori frater è prælio isto discesserit. Posterius priori non cessit, diuturnitate longè etiam gravius certamen. Aggressus est illud Vincentii patruus, Prior Capuanus, caritate in ipsum haud impar patri. Ac primùm illius animum promissis expugnare contendit. Quippe nihil proclivius futurum, quàm ut ad sacros primatus auctoritate sua operaque evehatur, si quidem Ecclesiasticæ vitæ genus in curia Romana sectari velit. Nec deesse vel nunc nervum quemdam honestissimi ambitûs, annuam pensionem duùm millium aureorum, ex Abbatia S. Joannis in Lamis, sive D. Marcucii, quam pro potestate sibi à Pontifice

Et à Pa-
truo Ca-
puæ
Priore.

Pontifice facta, cui libet, liceat transcribere: statimque illi transcripturus sit, atque consiliis suis obtemperarit. Sed juvenem cælo inhiantem, spernentemque terras, confirmare isthæc poterant, non à proposito deflectere. Imò, inquit, *si quantus quantus est hic orbis, meus omnino esset, tam propensè illo cederem religiosæ vitæ gratiâ, quàm alius quilibet centum duplionibus pro totius Orbis possessione. Quanto promptiùs tantilla illa spe cessero, quæ mihi in mercedem longæ gravisque in curia Romana servitutis proponitur? Cui Patruus, Si constitutum tibi est, ait, religiosæ familiæ vitam mancipare, Societatem saltem excipe, in qua statim & tamquam ictu uno præciditur omnis spes Ecclesiasticæ dignitatis. Age per me licet; institutum hoc, aut si mavis, illud arripe (certa quædam designabat) unde facilè assumi ad honores queas, teque & familiâ nostrâ dignos. Abiecti animi est semper humi & in tenebris iacere. Quin potius, reponit Vincentius, demissi & humi iacentis est fluxos ac inanes mundi honores, luteâque terræ bona postponere cælesti perennique gloria. Denique cùm*

D Prior

Prior idem sæpiùs recantaret, compendio contentionem diremit Vincentius. Etenim de rebus, quæ divini iuris sunt, non esse mortalium decernere. Atque adeo cum ad Societatem JESU certo Numinis instinctu impellatur, ratum sibi fixumque esse, in ea vivere ac mori. Sanè de dignitatibus, quibus aditus apud alios religiosos pateret, ut minimum, nihil se laborare; quia in religiosis familiis non quæreret, quod in sæculo repudiasset. Atque his & ejusmodi responsis constantissimè semper occurrit promissis, quæ Patruus assiduè oggererat.

Et tandem utroque devicto Societatem ingreditur.

Aliquamdiu tenuit pugna; illo impetere pertinace, hoc vinci nescio. donec Vincentius ratus observantiæ in patrum suæ ceteroque officio factum satis, nodum discindere statuit, quem solvere non poterat. Quocirca clam domesticis omnibus domo aliquando egressus, apud Patres Capucinos se abdidit, in eo conventu, qui suburbiis Sancti Antonii adjacet; ut Patruus nullum ejus vestigium, nisi post dies aliquot, quantalibet diligentiam deprehendere potuerit. Qui tum quidem constituerat duriùs nepotem accipere: sed

sed qui voluntates pro arbitrio temperat,
in ejus partes non ægrè illum perduxit.
Cùm enim ad Vincentium apud PP. Ca-
pucinos adiisset, conspicatus jam exsuc-
cum ac pallidum, inediâque, vigiliis, aliis-
que voluntariis pœnis, quibus exorandæ
cœlitus missioni per id tempus se dedide-
rat, pœnè confectum, pro eo ut nepo-
tem inde vi extrahere destinarat, in que-
rimonias amoris testes suspiriâque totum
se sine modo effudit. Ratusque sedem ibi
jam figere velle, vires objecit tanto im-
pares oneri, vitæque severitati. Enim-
verò cùm sub illius initia adeo emarcuif-
set ut agnosci vix posset; non diu persti-
tutum, quin mors aut parum honorifica
defectio sequeretur. Videret quid ageret:
non enim voluntaria sui cæde delectari
Deum; & virtutem quidem hostem cor-
poris esse, sed non capitalem: non sic
currendum, ut statim viribus ac spiritu
exhaustus corruas: denique moderata
durare, ac tutò promoveri. Hæc & alia,
quæ turbatiore animo caritas exprome-
bat, longiùs persecutus, tandem ex acto-
re patronus factus, hortatus est, ut quan-
do animo ita federet, faustis auspiciis So-

cietati JESU nomen daret; se profectò deinceps nihil obstiturum. Atque hoc promisso fretus (ceu sol discussis nubilis gratior emicat) sic Vincentius solito lætior cum patruo domum rediit. Ibi tres omnino menses commoratus est: Dum Societatis Præsides liberum ei jam esse ingressum renunciavere. Quo nuntio gestiens, inscio Patruo, ne plagâ refricatâ malum recrudesceret, diem tirocinio ineundo constituit quarto nonas Octobres, Anno Virginei partus millesimo sexcentesimo quarto, ætatis decimo nono, atque adeo illius florem jucundissimo Religionis paradiso insevit, in fructus olim ingentes.

Prodi-
gium
circa id
tempus.

Opportunum porrò hîc visum est, rem sanè admirabilem, deque nullo, quod sciam, Divo commemoratam, Vincentii nostri gloriæ attexere. Agebatis Neapoli Præfectum Domûs Professorum, quando à Cardinale Archiepiscopo Boncompagni accersitus est, ut nobiliori cuidam puellæ cacodæmonis hospitio liberandæ sacra carmina adhiberet. Hoc munere perfunctum senex quidam venerabundus accessit, rogavitque, num esset is ipse

P. Vin-

P. Vincentius Carafa? Affirmanti, obortis ex intimo sensu lachrymis, *Scias velim*, inquit, *mi venerande Pater, me domi vestra per diu famulatum esse, sicquæ appellari* (nomen indicabat) *porrò cum Societati te aggregasti, Ducissa mater tua tenue colobion, quo usus eras, mihi donavit; atque ego illud primo nata è tribus filiis meis, ingenio ac robore pollentibus. Is colobion, ubi primùm induit, mirum dictu, religiosæ vitæ desiderio, quod numquam adhuc senserat, exarsit; atque, ut primùm licuit Cœnobium inivit. Relictum itaque colobion & ipse minor natu induit, & profectò cum eo eandem cum fratre mentem, continuèque religiosum institutum prebensavit, & amplexus est. Demum cum minimo obvenisset, & ipse eodem studio, cuius pariter nullum antea sensum habuerat, incendi se miratus est, nec cessavit dum expleret. Quo eventu ego magnopere condolens, colobion irreptum pauperi in stipem projeci. Pergebat bonus senex verbis ac lachrymis rem æstimare: sed Vicentium pudor, ut sermonem ei abrumperet, coëgit. Quippe reposuit illum opinione sua graviter falli, ipsi perperam tribuendo,*

quod Spiritui Sancto debitum sit. Siquidem ejus rei ignarum, neque velle neque posse ex ea quidquam sibi arrogare. Quibus dictis hominem citato gradu reliquit. sed nimirum pudor ipsum secutus est, proditæ virtutis non inidoneus testis, & negatæ latentisve amicus proditor. Certè trinam illam tam prodigiosam mutationem Vincentii meritis ascribunt hodieque, qui sensere fratres, sancteque affirmant omnes tres, prius quàm colobion induissent, ne in mentem quidem sibi venisse religiosæ vitæ, eoque induto continuo ejus desiderio tactos atque dein ad eam perpulsos fuisse, quasi thoraculo illi Vincentiani pectoris ardor adhæsisset.

 C A P U T IV.

Vincentii vita in Societate, Tirocinii, studiorum, ac Magisterii tempore.

Seipsū
vincit
ac de-
primit

CUM Vincentius in media aula religiosæ vitæ modum tenuisset, Probationis domus non virtutis tirocinium, sed